

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 994: Nếu Biết Tất Cả Pháp Không Gì Chẳng Phải Là Do Duyên Sanh, Điều Này Rất Quan Trọng, Thì Sẽ Thấy Tất Cả Pháp Chẳng Một Chẳng Khác

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 086)

Chuyên ngữ: Tịch Minh

【Nếu biết tất cả pháp không gì chẳng phải là do duyên sanh, điều này rất quan trọng, thì sẽ thấy tất cả pháp chẳng một chẳng khác.】

Thấy được tất cả pháp là duyên sanh, thì liền thấy được “chẳng một chẳng khác” (bất nhất bất dị). “Chẳng một chẳng khác” chính là thật tướng của các pháp, cũng có nghĩa là, tướng chân thật của tất cả pháp, chúng ta gọi là chân tướng. “Chẳng một” là nói từ trên mặt sự tướng, điểm này chúng ta vẫn cần phải nhắc đi nhắc lại, thì mới biết được thế nào gọi là “chẳng một”. Trước mắt chúng ta thấy được tất cả mọi sắc tướng, chúng ta hãy đưa ra ví dụ này để nói. Thực ra khi chúng ta nói đến “tướng”, nhất định phải bao gồm cả lục căn và lục trần. Chúng ta lấy một ví dụ để nói, giống như trước mắt chúng ta nhìn thấy đóa hoa này, chúng ta chăm chú quan sát thật tỉ mỉ, dường như cảnh giới này đang tồn tại, thật sự hiện hữu ở ngay trước mặt chúng ta, nhưng thực tế sự việc lại không phải như vậy. Những gì các nhà khoa học ngày nay nói, so với những điều trong kinh Phật giảng lại còn vi tế hơn. Trong kinh Phật chúng ta có nói, một sát-na có chín trăm lần sanh diệt, những gì chúng ta quan sát được, chính là tướng tương tục của hiện tượng sanh diệt. Chư vị cần phải biết, tất cả pháp đều là tướng sanh diệt, tướng sanh diệt thì làm sao có thể là “một” được? Chúng ta nhìn đóa hoa này, đóa hoa này vốn dĩ đã là vô số các hiện tượng đang tương tục nối tiếp nhau, cái mà chúng ta nhìn thấy chỉ là tướng tương tục mà thôi.

Ý nghĩa này nếu nhất thời không thể hội được, chúng ta lại đưa ra một ví dụ khác. Giống như chúng ta xem phim, chúng ta nhìn lên màn bạc của rạp chiếu phim, trên màn bạc có những cảnh động, cũng có những cảnh tĩnh. Người trên màn bạc đều biết đi lại, nhưng khung cảnh trên màn bạc lại dường như

không động, những ngôi nhà kia dường như đứng yên. Thực ra cả những ngôi nhà lẫn các nhân vật đều đang chuyển động giống như nhau, vì sao vậy? Cuộn phim phía sau máy chiếu, ống kính đó đang đóng mở liên tục, mở một lần thì chiếu một tấm phim, đóng lại rồi lại mở ra, chiếu tấm thứ hai. Bởi vì tốc độ chiếu của nó quá nhanh, thành thực mà nói thì cũng không tính là quá nhanh, một giây đồng hồ hai mươi bốn tấm; nói cách khác, một giây đồng hồ có hai mươi bốn cái tương tương tục, chúng ta đã không có cách nào cảm nhận được nó là giả nữa, dường như là thật vậy, một giây đồng hồ có hai mươi bốn cái tương tương tục. Cho nên quý vị phải biết, phàm những gì có tương đều là hư vọng, tất cả tương đều là tương tương tục, tương sanh diệt tương tục, không phải là thật. Bao gồm cả thân thể của chúng ta, cũng là tương sanh diệt tương tục. Hiện tượng này, một giây đồng hồ không chỉ có hai mươi bốn lần tương tục. Theo kinh Phật, kinh Phật là tùy thuận chúng sanh mà nói, lời này của Thế Tôn là tùy thuận theo Tục đế mà nói, tức là tùy thuận theo tri kiến của chúng sanh chúng ta mà nói: “Một cái búng tay có sáu mươi sát-na, một sát-na có chín trăm lần sanh diệt”. Theo cách nói này, một giây đồng hồ sẽ tương đương với hai lần của mười vạn tám ngàn, cũng tức là hai mươi một vạn sáu ngàn (216.000) lần sanh diệt tương tục. Cho nên chúng ta lầm tưởng rằng tất cả cảnh giới tương đều là thật.

Trong kinh Lăng Nghiêm tuy có nói: “Đương xứ xuất sanh, đương xứ diệt tận” (Ngay nơi đó sanh ra, ngay nơi đó diệt hết). Cái “đương xứ” này chúng ta không thể hội được. Đến khi chúng ta đã thấu hiểu đôi chút, chúng ta nghe được hai câu này của Phật, liền gật đầu, một chút cũng không sai, đích thực là đương xứ xuất sanh, đương xứ diệt tận. Cái “đương xứ” ấy, thành thực mà nói là không có cách nào hình dung, ngày nay chúng ta gọi là thời không, một khoảng thời không cực kỳ ngắn ngủi. Điều này là để giúp chúng ta liễu giải thế nào là “chẳng một”, tuyệt đối không phải là một tướng. Chúng ta ngồi ở đây nhìn bất cứ vật gì, đừng nói là nhìn một phút, chỉ nhìn một giây đồng hồ thôi, thì nó cũng đã không phải là một tướng, mà là vô số vô lượng các tướng sanh diệt tương tục, phải thấu rõ đạo lý này, phải biết sự thật này. Nếu như quý vị đã hiểu rõ, quý vị đã khẳng định rồi, thì đối với tất cả vạn tướng, quý vị tự nhiên sẽ buông xuống được, tự nhiên sẽ không sanh khởi chấp trước. Vì sao không sanh chấp trước? Bởi vì đương thể tức không, liễu bất khả đắc (ngay nơi tự thể vốn là không, trọn chẳng thể được). Chẳng những không chấp trước, mà nghĩ cũng chẳng thèm nghĩ đến nó, nghĩ đến nó thì gọi là khởi vọng tưởng. Không được

chấp, cũng không cần thiết phải chấp; không được nghĩ, cũng không cần thiết phải nghĩ, thì tâm của ta mới được thanh tịnh, như vậy mới thật sự nhìn thấu. Tuy rằng tất cả hiện tượng đều là một hiện tượng sanh diệt tương tục, thể nhưng cái “thể” có khả năng hiển hiện ra hiện tượng lại là thật, đó là tự tánh không thay đổi, là chân tánh, cái đó không hề thay đổi, đây chính là nói tất cả tướng cũng “chẳng khác” (bất dị). Chẳng những thể tánh không khác, mà nói một cách thực tế, cái thứ cơ bản nhất biến thành hiện tượng cũng không khác.

Sự phát triển của khoa học hiện đại, có thể nói là đang đi theo hai xu hướng: Một là hướng ra không gian vũ trụ vô hạn để phát triển, có thể nói đây là hướng về nơi to lớn, to lớn vô hạn; phương hướng còn lại, là hướng về cái nhỏ bé để phát triển, nghiên cứu xem vật chất cơ bản nhất là cái gì. Vật chất cơ bản của tất cả vạn vật là gì, họ đi tìm thứ này, từ phân tử tìm ra nguyên tử, từ nguyên tử tìm ra điện tử (hạt electron), từ điện tử lại tìm ra trung tử (nơ-tron), chất tử (proton). Bây giờ họ biết được proton, nơ-tron vẫn còn có thể phân chia, họ gọi đó là các lạp tử cơ bản. Lạp tử cơ bản còn có thể phân chia được nữa hay không? Các nhà khoa học đều nhận định rằng, nếu kỹ thuật khoa học tiếp tục tiến bộ, thì đại khái là nó vẫn có thể phân chia được, đây là nói về cái nhỏ nhất. Thế nhưng hiện tại phân chia đến lạp tử cơ bản, họ đã quan sát được, cho nên có một trường phái các nhà khoa học nhận định rằng, nó là một loại hiện tượng ba động (dao động dạng sóng). Điều này so với những gì Phật pháp giảng, thì ngày càng trở nên tiếp cận nhau rồi.

Phật nói cho chúng ta biết, tất cả vạn pháp này từ đâu mà ra? “Một niệm bất giác, mà sanh vô minh”, là từ đây mà ra. Trong Pháp Tướng Tông có giảng: “Vô minh bất giác sanh tam tế” (Vô minh bất giác sanh ra ba món vi tế). Vô minh chính là sự dao động, là cái niệm đầu cực kỳ vi tế đó đang động niệm. Cái loại niệm đầu vi tế đó động ở trong ấy, hàng phàm phu chúng ta tuyệt đối không thể nào nhận biết được. Trong kinh Phật nói, đến khi nào thì quý vị mới có thể nhận biết được trạng thái động ở trong A Lại Da thức? Phật nói cho chúng ta biết, Bát Địa Bồ Tát có định công rất sâu, ở trong định công sâu thẳm như vậy mới quan sát được A Lại Da thức đang động, cái đó chính là vô minh, cái đó chính là bất giác. Từ Thất Địa trở về trước đều không nhìn thấy, đều không phát hiện ra, chỉ là nghe nói mà thôi, cũng giống như hiện tại chúng ta chỉ đang nghe Phật giảng trong kinh mà thôi, bản thân mình chưa thể nào nhận biết được. Những gì chúng ta có thể nhận biết được, đó là sự khởi tâm động niệm ở trong tâm này, nó rất thô, tâm thô ý đại thì chúng ta có thể nhận biết được, còn những

niệm đầu vi tế thì bản thân không thể nhận biết. Thế nhưng cái “thể” của nó là chân tánh, là “chẳng khác”. Ngay khi một niệm đầu tiên vừa mới động, cái động vi tế đó, thì cái đó cũng “chẳng khác”. Tất cả mọi pháp đều do vô minh biến hiện ra, là ba cái tướng vi tế: Vô minh nghiệp tướng, Chuyển tướng, Cảnh giới tướng; Cảnh giới tướng liền biến thành vật chất, thế là vật chất liền hiện tiền. Dùng ngôn ngữ thời nay mà nói, Chuyển tướng cũng gọi là Kiến phần, là một phần thuộc về tinh thần. Ngày nay chúng ta đem tất cả sinh vật chia làm phần tinh thần và phần vật chất. Cảnh giới tướng chính là Tướng phần, Tướng phần là phần vật chất. Kiến phần và Tướng phần đồng một nguồn cội, cùng chung một bản thể, cái “thể” này gọi là Tự chứng phần. Tự chứng phần chính là Chân Như Bồn Tánh được nói đến ở đây, cái này là đồng, đây chính là “chẳng khác”.

Nói “chẳng một chẳng khác”, thì mới đem chân tướng sự thật nói ra một cách hoàn toàn rõ ràng, hoàn toàn nói ra hết được, đây là tinh hoa của Bát Nhã, đây là trí huệ chân thật. Nếu quý vị không thể thông đạt, không thể thể hội sâu sắc, đương nhiên quý vị sẽ buông không xuống. Ngày nay chúng ta sở dĩ “nhìn không thấu, buông không xuống”, nguyên nhân là ở đâu? Là vì chưa làm rõ được chân tướng sự thật. Chân tướng sự thật nếu quả nhiên đã được làm rõ rồi, thì làm gì có chuyện buông không xuống? Sẽ tự nhiên buông xuống, không cần người khác phải khuyên bảo. Thế Tôn năm xưa khi còn tại thế, đã dùng thời gian hai mươi hai năm để giảng Bát Nhã, là có đạo lý của Ngài. Từ hai mươi hai năm đàm luận Bát Nhã, chúng ta cũng có thể thể hội sâu sắc rằng, chúng sanh buông xuống quả thật không dễ dàng. Cho nên Phật phải dành ra khoảng thời gian dài như vậy, để giúp quý vị thấu hiểu chân tướng sự thật, quý vị mới cam tâm tình nguyện chịu buông xuống. Sau khi đã buông xuống, trong tâm không còn việc gì nữa, như vậy mới có thể thâm nhập vào cảnh giới của Pháp Hoa. Pháp Hoa là nhân quả Nhất Thừa, thường gọi là “Thành Phật Pháp Hoa”, như thế mới bước vào được cảnh giới này.